# אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תצ

## תמצית האגרת

**תאריך ומקום:** ט"ז שבט תרע"ג - יפו
**נמען:** הרב דובער טורש

הרב קוק שמח שקמו לחזק את מצוות האתרוג יחד עם חיבת הארץ. נוסדה ביפו אגודה למטעי אתרוגים כשרים ומשומרים מהרכבה. יש לפרסם על ידי גדולי הדור שעדיף לברך על אתרוג משומר, גם אם אינו מהודר, מאתרוג של היוונים, שכולם מורכבים.

### עיקרי הדברים

- אגודה לאתרוגים כשרים.
- אתרוגי היוונים מורכבים.
- עדיף כשר על מהודר מורכב.

### נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ט"ז שבט תרע"ג[4].

לכ'[5] הרה"ג[6] היקר מאד מו"ה[7] דובער טורש נ"י[8], שוי"ר[9].

שמחתי ביקרתו כי קמו גואלים למצוה הק'[10] פרי עץ הדר, ביחד עם זכירת חבת אה"ק[11] ומישבי שוממותיה. והנני להודיעו שיסדנו פה אגודה למטעי אתרוגים כשרים, ומשומרים מכל הרכבת איסור. וחוב קדוש הוא לכל יראי ד' וחושבי שמו ית'[12] להחזיק בידם ע"י[13] הזמנות, ולפעול אצל גדולי גאוני הדור וצדיקי הזמן המפורסמים דע"י[14], לפרסם שיותר טוב לברך על אתרוג מבורר בכשרות מפסול הרכבה, אע"פ[15] שאינו כ"כ[16] מהודר, מלברך על סתם אתרוג של היונים, אפילו יהי'[17] מהודר בנוי. כי ברור הדבר ששל הגוים הם כולם מורכבים,

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
5 לכ' - לכבוד
6 הרה"ג - הרב הגאון
7 מו"ה - מורנו הרב
8 נ"י - נרו יאיר
9 שוי"ר - שלום וישע רב
10 הק' - הקטן
11 אה"ק - ארץ הקודש
12 ית' - יתברך
13 ע"י - על ידי
14 דע"י - דעל ידי
15 אע"פ - אף על פי
16 כ"כ - כל כך
17 יהי' - יהיה

והחזקה כבר נתבטלה, כמו שאנו עדים ע"ז[18] כולנו, המעשים בכ"י מפרדסי הגוים פה, ואנו בקיאין בהם בכל מקום שהם. ואז תצמח ישועה לקדושת המצוה ולישוב אה"ק יחד בעה"י[19].

והנני בזה חותם בברכה כנה"י[20],

**הק' אברהם יצחק ה"ק**

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

18 ע"ז - על זה
19 בעה"י - בעזרת השם יתברך
20 כנה"י - כנפשו היקרה